

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

«ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑ»
« POLICE AND CONSTITUTION»

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΟΝΟΜΑ : ΓΡΗΓΟΡΙΑ
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ : 1340200300018
ΕΞΑΜΗΝΟ : Δ´
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ : 2004-2005
ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 6973774246

ΑΘΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ σελ..6

*ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ* σελ. 7

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ σελ. 8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΓΕΝΕΣΗ , ΕΜΦΑΝΙΣΗ , ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΩΣ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

1)ΜΥΘΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ σελ. 9

2)ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ σελ. 9

3)ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ σελ. 10

4)ΟΘΩΝ σελ. 11

5) ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ σελ. 12

6)Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ σελ. 12

i) ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΩΝ σελ. 12

ii) ΨΗΦΙΣΗ ΝΕΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΣΤΙΣ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ 1975 σελ. 12

iii) ΣΧΕΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ σελ. 12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΩΣ ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ

- 1) Ο ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΘΕΣΜΟΣ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ σελ.13
- 2) ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ σελ 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

- 1) ΕΝΝΟΙΑ σελ.16
- 2) ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ σελ.16
- 3) Π.Δ. 2800/29-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2000 σελ.17
- 4) ΑΠΟΣΤΟΛΗ – ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (αρ.8) σελ.17
- 5) ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (αρ.9) σελ.19
- 6) ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ (αρ.10) σελ 20
- 7) ΑΡΘΡΑ 11-24 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ σελ.21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ – ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- 1) Ο ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ ΩΣ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΟΥ σελ.22
- 2) ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΜΕ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ σελ.22
- 3) ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ σελ.24
- 4) ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ «εν τοις πράγμασι» σελ.24
- 5) ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(Νομοθετήματα) σελ.25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	σελ.28
α) ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	σελ. 28
β) ΣΤΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	σελ.29
γ) ΣΤΟ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	σελ 29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

1) Η ΑΡΧΗ ΤΑ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ	σελ.30
2) Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑΣ	σελ.31
3) Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	σελ.31
α) ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	σελ.31
β) ΕΙΔΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΑΣ	σελ.32
4) Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ	σελ.32
5) Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ	σελ 33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ-ΚΥΡΩΣΕΙΣ

1) ΠΟΙΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	σελ.34
α) ΕΛΛΕΙΨΗ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	σελ 34
β) ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΩΝ	σελ.34
2) ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	σελ.35
3) ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ	σελ.35
4) «ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ»	σελ.35

<i>ΕΠΙΛΟΓΟΣ</i>	<i>σελ.36</i>
<i>ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</i>	<i>σελ 36</i>
<u><i>ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</i></u>	
- ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	<i>σελ 37</i>
- ΑΓΓΛΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	<i>σελ 38</i>
<u><i>ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ</i></u>	<i>σελ 39</i>
-ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	<i>σελ 40</i>
-ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	<i>σελ 41</i>
<u><i>ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i></u>	<i>σελ 42</i>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην Ελληνική Έννομη Τάξη , η Αστυνομία ανάμεσα στα άλλα όργανα του κράτους έχει την υποχρέωση της προσωπικής ελευθερίας των πολιτών, όπως επιτάσσει το Σύνταγμα ως δικλείδα ασφαλείας του δημοκρατικού πολιτεύματος .Η αστυνομία έχει την υποχρέωση να κατοχυρώνει και να διατηρεί τη δημόσια τάξη , να περιφρουρεί το δημοκρατικό πολίτευμα και την έννομη τάξη , να προστατεύει το ατομικό δικαίωμα των πολιτών.

Στην Ελλάδα το ισχύον Σύνταγμα του 1975 / 1986 / 2001 διαμορφώνει το αναγκαίο καταστατικό πλαίσιο για την τήρηση των δημοκρατικών ελευθεριών και δικαιωμάτων του ελληνικού λαού. Στην ελληνική Αστυνομία έχει ανατεθεί από την πολιτεία η ευθύνη της διαφύλαξης και προστασίας των πολυτιμότερων εννόμων αγαθών και έχει οροθετηθεί η αρμοδιότητα και η αποστολή της με σαφήνεια από το Σύνταγμα και τους Οργανικούς Νόμους που διέπουν την λειτουργία της. Σύμφωνα με το πλέγμα αυτό των διατάξεων, στην κύρια αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας ανήκει ασφαλώς η προστασία των ατομικών ελευθεριών , των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των Ελλήνων πολιτών και όλων των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των ατόμων που βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια..

ΤΡΟΠΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην ανάπτυξη της εργασίας «Αστυνομία και Σύνταγμα» γίνεται ταξινόμηση και κατανομή της εργασίας σε επτά κεφάλαια , των οποίων προηγείται εισαγωγή και έπεται επίλογος και περίληψη. Στις σελίδες που ακολουθούν επιχειρείται

1. Η ιστορική και εννοιολογική προσέγγιση της Αστυνομίας ως κρατικός θεσμός και θεματοφύλακας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των πολιτών.
2. Η ανάλυση των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων που απολαμβάνει κάθε αστυνομικός ως υποκείμενο δικαίου.
3. Η ανάλυση των αρμοδιοτήτων των αστυνομικών στο πεδίο των περιορισμών της προσωπικής ελευθερίας .
4. Η ανάλυση της επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση διάπραξης παραβάσεων από τα αστυνομικά όργανα.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Α.Π.	ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ
Β.Δ.	ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Βλ.	ΒΛΕΠΕ
Δηλ.	ΔΗΛΑΔΗ
Εδ.	ΕΔΑΦΗ
Εκδ.	ΈΚΔΟΣΗ
Ελλ.Δικ.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ
Ελλ.Αστ.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
Επ.	ΕΠΟΜΕΝΑ
ΕΦ.ΑΘ.	ΕΦΕΤΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Κ.Π.Δ.	ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Κτλ.	ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ
ν.	ΝΟΜΟΣ
Ν.Δ.	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Ν.Π.Δ.Π.	ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Ο.Τ.Α.	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Οπ. Παρ.	ΟΠΟΥ ΠΑΡΑΠΑΝΩ
ΠΑΡ.	ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ
Ποιν. Χρ.	ΠΟΙΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ (περιοδικό)
Π.Δ.	ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Π.Κ.	ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ
π.χ.	Παραδείγματος Χάρη
Συντ.	ΣΥΝΤΑΓΜΑ
Σελ.	ΣΕΛΙΔΑ
Στε.	ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Τμ.	ΤΜΗΜΑ
ΤοΣ.	ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ (περιδικό)
Υ.Κ.	ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ
Φ.Ε.Κ.	ΦΥΛΛΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΕΣΗ , ΕΜΦΑΝΙΣΗ , ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΩΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

1. ΜΥΘΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Από τα μυθικά χρόνια ο άνθρωπος είχε ανάγκη για προστασία και ασφάλεια. Αυτό τον οδήγησε στην ανάγκη για κοινωνική συμβίωση , για εξασφάλιση της δυνατότητας βελτίωσης της ίδιας της ποιότητας ζωής αλλά και την ανάπτυξη κάθε είδους παραγωγικής δραστηριότητας και διαδικασίας. Οι περιπτώσεις του Ηρακλή, του Θησέα που με την μυθική τους δράση εξάλειψαν την κακοποιό δραστηριότητα της εποχής. Εξαφάνισαν τον φόβο των ανθρώπων και εμπέδωσαν την τάξη και την ασφάλεια , είναι εύγλωττες . Ο αστυνομικός θεσμός συμπορεύεται με την πολιτειακή οργάνωση της ανθρώπινης κοινωνίας. Οι άνθρωποι για να επιβιώσουν έπρεπε να συμβιώσουν .Η συμβίωση όμως προϋποθέτει ύπαρξη εννόμου τάξεως , όπου η θέσπιση νόμων επιβάλλει την δίκαιη εφαρμογή τους σε ένα λειτουργικό πλαίσιο , την πολιτεία.

2. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η αναγκαιότητα της ύπαρξης των νόμων και του θεσμού της αστυνομίας για την εφαρμογή τους , στην Αρχαία Ελλάδα , προκύπτει από πολλά κείμενα αρχαίων Ελλήνων ιστορικών , φιλοσόφων και ποιητών , αλλά και από επιγραφές που βρέθηκαν σε αρχαιολογικούς χώρους. Η αναγκαιότητα ύπαρξης αστυνομίας σε κάθε πόλη ήταν εμφανής από την αρχαιότητα. Βέβαια η αστυνομία ως θεσμός αποτελεί τον «σκληρό» πυρήνα του κράτους και την αιχμή του δόρατος της εκτελεστικής εξουσίας , σήμερα. Ενώ στην αρχαία Αθήνα δε υπήρχε η διάκριση εξουσιών. Υπήρχαν όμως διοικητικοί παράγοντες στην αρχαία Αθήνα , που ήταν επιφορτισμένοι με αστυνομικά καθήκοντα. Τέτοιοι διοικητικοί παράγοντες αναφέρονται, ως αγορανόμοι, οι άρχοντες οι επιφορτισμένοι με την αστυνόμευση της αγοράς ως αγρονόμοι, οι επιφορτισμένοι για την επιτήρηση των αγρών, οι τειχονόμοι για την φύλαξη των τειχών κτλ. Αστυνομικά καθήκοντα ασκούσανε και οι δήμαρχοι, οι στρατηγοί , ο πολέμαρχος , ο πρόεδρος της Εκκλησίας του Δήμου και ο πρώτος από τους 9 Άρχοντες ο λεγόμενος

«επώνυμος». Κατά την Αθηναϊκή Δημοκρατία ο θεσμός της αστυνομίας είχε κοινωνικό χαρακτήρα ιδιαίτερα αυξημένο και καθήκοντα αστυνομικά έχουν ασκήσει ιδιαίτερα επιφανείς άνδρες , όπως ο στρατηγός Θεμιστοκλής, ο ρήτορα Δημοσθένης και άλλοι. Επίσης στην

Σπάρτη αναφέρεται ότι ο ίδιος ο Λυκούργος ήταν επιφορτισμένος με των αστυνομικών καθηκόντων. Κάτι ανάλογο ίσχυε και για τις άλλες ελληνικές πόλεις – κράτη όσον αφορά την ύπαρξη και λειτουργία του αστυνομικού θεσμού.

Οι ελληνικοί αστυνομικοί θεσμοί παρέμειναν ανέπαφοι, κατά τους δύο πρώτους αιώνες της ρωμαϊκής κατάκτησης , όταν οι ελληνικές πόλεις διατηρούσαν ακόμη την αυτονομία τους . Η αστυνομία εξακολουθούσε να είναι οργανωμένη και τα Βυζαντινά χρόνια. Φθίνουσα πορεία παρουσίασαν στην περίοδο της Τουρκοκρατίας . Προσπάθεια ανασυγκρότησης έγινε κατά την περίοδο της επανάστασης του 1821 όπου επιχειρείται η ίδρυση μιας οργανωμένης Αστυνομίας.

Οι συνθήκες όμως που επικρατούσαν την περίοδο εκείνη δεν επέτρεπαν στην πρώτη Κυβέρνηση, μετά την Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου να προχωρήσει σε καινοτομίες σε ότι αφορούσε την οργάνωση και λειτουργία του Αστυνομικού θεσμού. Έτσι οι Δημογέροντες στους οποίους είχαν ανατεθεί αστυνομικά καθήκοντα επί Τουρκοκρατίας, , διατηρούνται στις θέσεις τους αλλά με την μορφή των σημερινών Ειρηνοδικών¹

3. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ο Καποδίστριας σηματοδοτεί μια νέα προσπάθεια σύνθεσης και λειτουργίας ενός Αστυνομικού Σώματος .Η θέσπιση του υπ' αριθμού 14 ψηφίσματος της 29/12/1829 από τον Καποδίστρια , αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για την σύσταση του θεσμού της Αστυνομίας , καθόσον πρόκειται για το πρώτο ουσιαστικά και τυπικά νομικό πλαίσιο που καθορίζει λεπτομερώς τα καθήκοντα της Αστυνομίας¹. Όμως και ο Καποδίστριας αναγκάζεται εκ των πραγμάτων να διατηρήσει τον θεσμό των Δημογερόντων στην ύπαιθρο. Στις πόλεις συστήνεται και λειτουργεί ένας καινούριος θεσμός, το Σώμα της «Πολιταρχείας». Η Πολιταρχεία αποτελεί κατά βάση την πρώτη ελληνική Αστυνομία.

1. Εκτενέστερη ανάπτυξη βλ. Δασκαλάκη Α , ο.π σελ. 30 κ. Επ. Και Κτενιάδη Ν., ο.π. σελ 19κ. επ.

4. ΟΘΩΝ

Επί βασιλείας Όθωνα καταργήθηκε το Αστυνομικό σύστημα του Καποδίστρια και επιχειρήθηκε η σύσταση ενός καινούριου θεσμού αστυνόμευσης. Με τον νόμο της 27/12/1833 το κράτος διαιρέθηκε σε δήμους , η αστυνόμευση των οποίων ανατέθηκε στη Δημοτική Αστυνομία..

Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας ίσχυσε μέχρι τον Μάρτιο του 1849 για Αθήνα και Πειραιά και μέχρι το 1893 για τους υπόλοιπους Δήμους της χώρας.

Από το 1833 μέχρι και το 1893 έχουμε τη σύσταση και λειτουργία 5 σωμάτων με καθήκοντα Αστυνομικής φύσεως., την Οροφυλακή, την Εθνοφυλακή, τη Διοικητική Αστυνομία, τη Στρατιωτική Αστυνομία και τη Χωροφυλακή. Η Χωροφυλακή είχε το κύριο βάρος στην αντιμετώπιση σοβαρών θεμάτων αστυνομίας και ασφάλειας. Από ιδρύσεως της η Χωροφυλακή υπήρξε σώμα στρατιωτικό με στρατιωτική οργάνωση , ιεραρχία και πειθαρχία

Το 1899 ιδρύεται η Κριτική χωροφυλακή στην τότε αυτόνομη Κρητική Πολιτεία μετά από πρόσκληση της Ιταλικής αποστολής . Αξιοσημείωτη είναι και η συμβολή της Κριτικής χωροφυλακής στην εμπέδωση της τάξης και στην τήρηση της δημόσιας ασφάλειας στην πόλη της Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο των απελευθερωτικών αγώνων το 1912 -1913. Το 1913 και συγκεκριμένα με το νομοθετικό διάταγμα της 10^{ης} Ιουλίου 1913 οι Κριτική Χωροφυλακή συγχωνεύεται με την Ελληνική Χωροφυλακή.

5. BENIZELΟΣ

Το 1918 ο Ελ. Βενιζέλος με προσωπική του πρωτοβουλία αποφασίζει την ίδρυση μιας νέας αστυνομίας για τις μεγάλες πόλεις, την Αστυνομία Πόλεων. Το Σώμα της Αστυνομίας Πόλεων ιδρύεται με τον νόμο 2461/25-7-1920, όμως το 1984 παύει να υφίσταται καθόσον επέρχεται η ενοποίησή του με το Σώμα της Χωροφυλακής και δημιουργείται ένας θεσμός , η σημερινή Ελληνική Αστυνομία.¹

1. Για το έργο της Αστυνομίας Πόλεων βλ. Σταμάτη Χ. « Η ιστορία της Αστυνομίας 1921-1971»

6. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Η κατάρρευση της δικτατορίας σηματοδοτεί την απαρχή σημαντικών εξελίξεων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής του τόπου.

Το καθεστώς των Συνταγματαρχών είχε δημιουργήσει ένα νομικό πλαίσιο που εξυπηρετούσε τη λειτουργία των δικών του δομών για την διακυβέρνηση της χώρας.

Το πλαίσιο αυτό έπρεπε να καταργηθεί και ο Ελληνικός Λαός να αποκτήσει ένα νέο δημοκρατικό χάρτη. Έτσι, τίθεται αρχικά σε προσωρινή εφαρμογή το Σύνταγμα του 1952, το οποίο ίσχυσε μέχρι την 11^η Ιουνίου του 1975. οπότε ψηφίζεται από το Κοινοβούλιο ο νέος καταστατικός χάρτης της χώρας. Όμως οι μνήμες της δικτατορίας δεν είναι εύκολο να σβηστούν από τη μια στιγμή στην άλλη. Απόδειξη αυτού αποτελεί το γεγονός ότι ο εορτασμός του Πολυτεχνείου κάθε χρόνο συνοδεύεται με διαδηλώσεις και πορείες που συχνά καταλήγουν σε βίαιες συγκρούσεις με την Αστυνομία.²

Η Ελληνική Αστυνομία ως ένας από τους κυριότερους θεσμούς υφίσταται τις επιδράσεις των χαρακτηριστικών της κοινωνικής μεταβολής. Η μεταβατικότητα της ελληνικής κοινωνίας επιδρά καταλυτικά στο ρόλο και την Αποστολή των Σωμάτων Ασφαλείας. Ο θεσμός της Αστυνομίας καλείται να επαναπροσδιορίσει το ρόλο του μέσα στα πλαίσια που ορίζονται από το νέο καταστατικό χάρτη της χώρας με πλήρη σεβασμό των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων .

1.Για τα γεγονότα και τις αντιδράσεις της εποχής του πολυτεχνίου βλ. την έρευνα - επιμέλεια του Αντύπα Σ << Νοεμβρης ηταν οι χρονιές ... 1979-2003 >> .

ΚΑΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΩΣ ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΩΝ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ .

1.Ο αστυνομικός θεσμός στα σύγχρονα δημοκρατικά κράτη.

Μετά την κατάρρευση των απολυταρχικών καθεστώτων , τον περιορισμό του εθνικού – κομματικού κράτους, την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων και τον εκδημοκρατισμό των κοινωνιών τους , ο ρόλος της Αστυνομίας γίνεται ιδιαίτερα σημαντικός .

Είναι γεγονός ότι οι μεταβολές και οι εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα τροφοδότησαν άμεσα και τους αγώνες για τα ανθρώπινα δικαιώματα , την κοινωνικοποίηση των αγαθών, τον εξανθρωπισμό στους όρους εργασίας, την ελεύθερη επιλογή των πολιτικών συστημάτων και προσωπικών κατευθύνσεων. Οι όποιες εξουσίες άρχισαν να υφίστανται καταγιισμό επιθέσεων και αμφισβητήσεων.

Το κράτος άρχισε να σμικρύνεται έναντι του ατόμου-πολίτη , που ελεύθερο και αυτονομημένο έπαιρνε μεγάλο μέρος ευθύνης στις όποιες επιλογές και αποφάσεις. Σε αυτό το στάδιο ο ρόλος της Αστυνομίας άρχισε να γίνεται περισσότερο δύσκολος. Η Αστυνομία σαν άμεση προφυλακή της εκτελεστικής εξουσίας και επιβολής των νόμων αποτελούσε και αποτελεί τον κυματοθραύστη των όποιων αναταραχών και θεωρείται συγχρόνως « a priori» ότι φαινομενικά τίθεται έναντι του πολίτη.

Οι σημερινοί καιροί μέσα από σαρωτικές αλλαγές απαιτούν πιο ανθρώπινο και κοινωνικό το πρόσωπο της Αστυνομίας.

Στην πολύ λεπτή εκείνη σχέση, όπου ο νόμος «αγγίζει» -όχι αρπάζει τον πολίτη – παραβάτη σε μία σύγκρουση μαζί του είναι αυτή η θέση-αντίθεση περισσότερο ανθρώπινη και διακριτική. Αλλά και οι αστυνομικοί ,σαν αστυνομικοί δεν απέχουν θέση ιεραποστόλου , ψυχολόγου και κοινωνιολόγου. Όταν έχεις να αντιμετωπίσεις τα «αγρίμια της νύχτας» , παντός είδους αποφασισμένους κακοποιούς , το οργανωμένο έγκλημα , όλα αυτά καταντάνε ουτοπία.

Είναι γεγονός ότι όσο περισσότερο η προσωπικότητα ενός αστυνομικού ανταποκρίνεται σε υψηλότερες προδιαγραφές παιδείας ,

ικανότητας, γνώσεων , ήθους, τόσο και το έργο της αστυνομίας γίνεται περισσότερο φιλικό, αποδοτικό, και αποτελεσματικό στον πολίτη.

Επιπρόσθετα , η με αμεροληψία και αντικειμενικότητα εκτέλεση του καθήκοντος χωρίς διακρίσεις και εύνοιες , θα συντελέσουν να εμπεδωθεί

και να σφυρηλατηθεί ένα αίσθημα εμπιστοσύνης στους αστυνομικούς. Η κοινωνία επιθυμεί, αποδέχεται , σέβεται και υποστηρίζει αστυνομικούς έντιμους , ηθικούς, ακέραιους και αδιάφθορους.

Οι παραπάνω αρετές , που πρέπει να χαρακτηρίζουν ένα επιτυχημένο αστυνομικό σώμα στις σύγχρονες δημοκρατίες, είναι αναγκαία προϋπόθεση , λαμβανομένου υπόψη της υψηλής αποστολής και έργου, που έχει να επιτελέσει. Κυρίαρχη θέση στα πλαίσια των καθηκόντων της αστυνομίας είναι η διαφύλαξη των ανθρώπινων δικαιωμάτων τόσο στην πρόληψη όσο και καταστολή του εγκλήματος στην προσπάθεια προστασίας και σεβασμού των εννόμων αγαθών των πολιτών. Έτσι , η εμπορία ανθρώπων, η σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και ανηλίκων, το εμπόριο ναρκωτικών και όπλων, το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος κλπ., είναι ενδεικτικές μορφές εγκλημάτων που η αντιμετώπισή τους απαιτεί την προσαρμογή του αστυνομικού έργου στα νέα δεδομένα και την χάραξη νέας στρατηγικής. Επιπλέον η αστυνομία έχοντας επιφορτιστεί και το θεμελιώδες καθήκον της προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων κατά την εκτέλεση του καθήκοντος , με κύρια χαρακτηριστικά τις μετακινήσεις πληθυσμών , την κατάργηση συνόρων, την προστασία των μειονοτήτων και των προσφύγων , καθώς και την προστασία του ανθρώπου από κάθε μορφή ρατσιστικής προκατάληψης και βίας, καλείται να παίζει ένα ουσιαστικό και πρωτεύοντα ρόλο στην κοινωνία.

2.Ρόλος και σκοπός της Αστυνομίας

Ο ρόλος της αστυνομίας στην αποκατάσταση μιας ισορροπίας θα είναι πάντα καθοριστικής σημασίας. Για τον λόγο αυτό προβάλλει επιτακτική και επείγουσα η ανάγκη να συνειδητοποιήσει το χρέος και να προετοιμασθεί κατάλληλα.

Δεν υπάρχει αποστολή και μεγαλύτερη προσφορά στην κοινωνία των πολιτών. Ο παραπάνω σκοπός και η επιτυχής δράση της αστυνομίας θα επιτευχθεί

A) Με την θέσπιση καλύτερων προϋποθέσεων και εγγυήσεων λειτουργίας του αστυνομικού θεσμού.

- Β)** Με την οικονομική και ηθική συμπαράσταση της πολιτείας προς τον αστυνομικό και την προβολή του έργου και της προσφοράς του αστυνομικού.
- Γ)** Με την συνεργασία των συναρμοδίων φορέων και των πολιτών.
- Δ)** Με τον συγχρονισμό των μεθόδων και τρόπων δράσης
- Ε)** Με την αποτελεσματικότερη διεθνή αστυνομική εργασία.
- ΣΤ)** Με την ανάδειξη αστυνομικών αρίστης επαγγελματικής εκπαίδευσης και καθολικής παιδείας .
- Ζ)** Με τον αδιάκοπο αγώνα των αστυνομικών για το καλό, το ηθικό , το δίκαιο, την πατρίδα, την κοινωνία ,τα τον άνθρωπο.

Τα μέλημα της πολιτείας πρέπει να είναι η δημιουργία μιας ιδεώδους αστυνομίας . Μια αστυνομίας θεωρείται ιδεώδης , όταν έρχεται αρωγός και συμπαράστασης στις δύσκολες στιγμές του λαού , αλλά και στις ανάγκες των μεμονωμένων πολιτών. Όταν προστατεύει αποτελεσματικά τους πολίτες. Όταν προσφέρει την μεγαλύτερη προστασία και ασφάλεια με την χρήση των πιο ήπιων μέσων και την μικρότερη δυνατή επέμβαση στην ελευθερία του ατόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

1. Έννοια

Χαρακτηριστικό γνώρισμα κάθε πολιτισμένης κοινωνίας είναι η ύπαρξη δημόσιας τάξης. Με τον όρο δημόσια τάξη νοείται η οργάνωση ενός συστήματος, που θέτει ως σκοπό την ευνομία, την τήρηση της τάξης, τη διαφύλαξη του πολιτεύματος και γενικότερα την εφαρμογή των κανόνων του πρέποντος. Η επικράτηση της δημόσιας τάξης σε μια κοινωνία, συντελείται με τη βοήθεια ορισμένων οργάνων που έχουν εξουσία και αρμοδιότητα για τον σκοπό αυτό. Τέτοια όργανα είναι οι αστυνομικοί, που ασκούν την αστυνομία και την αστυνόμευση.

2. Ετοιμολογία

Ο όρος που εκφράζει διεθνώς της αστυνομίας και τον αστυνομικό θεσμό είναι ο όρος «Police», που καθιερώθηκε στην Γαλλία από τον 17^ο αιώνα και διαδόθηκε σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και της Αμερική. Η γαλλική λοιπόν λέξη «Police», καθώς και η γερμανική λέξη «Polizei» παράγονται από τον λατινικό όρο «Politia» και ο ίδιος παράγεται από το αρχαίο ελληνικό «Πολιτεία», όρος που καθιερώθηκε από τον Πλάτωνα, ως τίτλο του μνημειώδους έργου «Περί Πολιτείας». Σημειώνεται ότι ο σύγχρονος όρος «Αστυνομία» προέρχεται από τη σύνθεση των επίσης ελληνικών λέξεων «Άστν» (Πόλυ) και «Νέμω» (Διοικώ), δηλαδή σημαίνει εκείνους, οι οποίοι φυλάσσουν την πόλη και προστατεύουν τις θεμελιώδεις ελευθερίες των πολιτών.¹

3. Π.Δ. 2800/29 Φεβ 2000 και αρ. 8,9,10

Κατά το αρ. 2 και 3 α του Π.Δ. 2800/29 Φεβρουαρίου του 2000, αρ. φύλλου 42, τεύχος 1^ο, η ελληνική αστυνομία υπάγεται στο Υπουργείο Δημοσίας Τάξης, ενώ κατά τα άρθρα 8,9 και 10 του ίδιου Π.Δ. γίνεται ο εννοιολογικός προσδιορισμός της ελληνικής αστυνομίας, η αποστολή και η διάρθρωση της, καθώς και ο χαρακτήρας των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας.

4.Αποστολή

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του παραπάνω διατάγματος :

Α) Η Ελληνική Αστυνομία είναι Σώμα Ασφαλείας με τοπική αρμοδιότητα σε όλη την Επικράτεια, εκτός από τους χώρους για τους οποίους ειδικές διατάξεις προβλέπουν αρμοδιότητα του Λιμενικού Σώματος και έχει ως αποστολή:

- 1)** Την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών που συμπεριλαμβάνει την άσκηση της Αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας.
- 2)** Την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.

1. Η λέξη αστύ αναφέρετε στους πρώτους στοιχους της Οδυσσας (‘‘πολλων ανθρώπων ιδεν άτεια ...’’). Συχνά οι αρχαίοι έλλξνες αποκαλο΄θσαν τους πολούρχους Θεούς τους, τους Θεούς δηλαδή που προστάτευαν την πόλη ‘‘Αστύνομους’’. (‘‘ Παντων δε Θεών των αστυνόμων’’)

Β) Η Ελληνική Αστυνομία συμμετέχει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που προκύπτει από θεομηνίες και ατυχήματα ή άλλα καταστροφές σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου , σε συνεργασία με τις συναρμόδιες αρχές και υπηρεσίες , καθώς και στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας , σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις.

Γ) Η άσκηση της Αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης περιλαμβάνει ιδίως:

- 1) Τη διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και ευταξίας και την παροχή έννομης προστασίας στους πολίτες και συνδρομής στις αρχές.
- 2) Την τήρηση της τάξης στους δημόσιους χώρους και στις δημόσιες συγκεντρώσεις και συναθροίσεις και την προστασίας των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων των πολιτών κατά τις εκδηλώσεις αυτές.
- 3) Τον έλεγχο της λειτουργίας δημοσίων κέντρων , θεαμάτων και καταστημάτων.
- 4) Την τήρηση της τάξης στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων και στις μεταγωγές των κρατουμένων
- 5) Την τήρηση της αγορανομικής και τουριστικής νομοθεσίας.

Δ) Η άσκηση της αστυνομίας τροχαίας περιλαμβάνει :

- 1) Την ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων στους δρόμους και στους λοιπούς δημόσιους χώρους.
- 2) Τη μέριμνα για την εφαρμογή του κώδικα οδικής κυκλοφορίας και των λοιπών διατάξεων που σχετίζονται με την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων.
- 3) Την διερεύνηση των τροχαίων ατυχημάτων.

Ε) Η άσκηση της αστυνομίας δημόσιας ασφάλειας περιλαμβάνει ιδίως :

- 1) Τη δίωξη των εγκλημάτων κατά της ζωής , της προσωπικής ελευθερίας , της ιδιοκτησίας και των περιουσιακών δικαιωμάτων.
- 2) Τον έλεγχο και τη δίωξη της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών
- 3) Τη δίωξη του λαθρεμπορίου και της αρχαιοκαπηλίας.
- 4) Τη μέριμνα για την προστασία των ανηλίκων και την εφαρμογή των διατάξεων για τα ήθη.
- 5) Τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα υπομνήματα και την προστασία του εθνικού νομίσματος και συναλλάγματος
- 6) Στην επιτήρηση των τόπων όπου συχνάζουν ύποπτοι διάπραξης εγκλημάτων και τον έλεγχο των προσώπων αυτών.
- 7) Την αναζήτηση εξαφανισθέντων προσώπων και απολεσθέντων και κλεμμένων αντικειμένων.

8) Την αναζήτηση και σύλληψη των διωκόμενων προσώπων.

ΣΤ) Η άσκηση της αστυνομίας κρατικής ασφάλειας περιλαμβάνει ιδίως :

- 1) Την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος .
- 2) Την προστασία των επισήμων προσώπων , Ελλήνων και αλλοδαπών που βρίσκονται στη χώρα.
- 3) Τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν την είσοδο , παραμονή και εργασία των αλλοδαπών στη χώρα.
- 4) Τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα όπλα και τις εκρηκτικές ύλες.

Ζ) Η Ελληνική Αστυνομία για την εκπλήρωση της αποστολής της

- 1) Χρησιμοποιεί επιστημονικές και τεχνικές μεθόδους διαλεύκανσης των εγκλημάτων και διαθέτει εγκληματολογικά εργαστήρια , τα οποία παρέχουν τις υπηρεσίες τους και σε άλλες αρχές.
- 2) Συνεργάζεται με τις αντίστοιχες αρχές και υπηρεσίες των άλλων χωρών και συμμετέχει στο Διεθνή Οργανισμό Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Δ.Ο.Ε.Α.-INTERPOL ΣΤΗΝ Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία-EUROPOL), ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑ Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που χειρίζονται θέματα αστυνομικής φύσης.

Η) Η έκταση των αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Αστυνομίας που εμπίπτουν στα κατά τις προηγούμενες παραγράφους του άρθρου αυτού θέματα της αποστολής της , προσδιορίζεται από τις ισχύουσες κάθε φορά για τα θέματα αυτά διατάξεις.

5.Χαρακτήρας Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας

Κατά το άρθρο 9 του ίδιου διατάγματος περιγράφεται ο χαρακτήρας υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, συγκεκριμένα

- Α)** Η Ελλ. Αστ. αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο σώμα ασφαλείας και λειτουργεί με τους δικούς της Οργανικούς Νόμους. Για την εκτέλεση της αποστολής της εφοδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και εξοπλισμό. Το αστυνομικό προσωπικό της έχει ιδιαίτερη ιεραρχία , αντίστοιχη της στρατιωτικής και δικούς του κανόνες πειθαρχίας και δεν εφαρμόζονται στο προσωπικό αυτό οι διατάξεις που αφορούν τους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους.

- Β)** Όλες οι υπηρεσίες της Ελλ. Αστ. Και το προσωπικό της τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος , την προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών .Το αστυνομικό προσωπικό, οι συνοριακοί φύλακες και οι ειδικοί φρουροί θεωρούνται ότι βρίσκονται σε διατεταγμένη υπηρεσία , σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η παρέμβασή τους.
- Γ)** Το προσωπικό του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου εκπαιδεύεται στη χρήση όπλων και ειδικών μέσων και μηχανημάτων και φέρει για την άσκηση των καθηκόντων του κατάλληλο οπλισμό , εφόδια και μέσα.
- Δ)** Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης δύναται να εκπαιδεύεται και στις σχολές και στα κέντρα εκπαίδευσης των ενόπλων δυνάμεων.

6.Διάρθρωση των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας

Κατά δε το άρθρο 10 του ιδίου διατάγματος γίνεται η διάρθρωση των Υπηρεσιών της Ελλην. Αστ. ως εξής

- Α)** Η Ελλην. Αστ. Συγκροτείται από Κεντρικές περιφερειακές Υπηρεσίες
- Β)** Κεντρικές Υπηρεσίες είναι αυτές των οποίων η τοπική αρμοδιότητα εκτείνεται σε ολόκληρη την Επικράτεια και είναι οι εξής
 - 1)** Το Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
 - 2)** Η Αστυνομική Ακαδημία , η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης
 - 3)** Οι Διευθύνσεις Εσωτερικών Υποθέσεων και Οικονομικής Επιθεώρησης , που υπάγονται απευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και η Διεύθυνση Ελεγκτηρίου Δαπανών , που υπάγεται απευθείας στον Υπαρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας.
 - 4)** Οι υπηρεσίες Ασφαλείας Προέδρου της Δημοκρατίας , Βουλής των Ελλήνων , Προέδρου της Κυβέρνησης , Εναερίων Μέσων Ελληνικής Αστυνομίας , οι οποίες λειτουργούν σε επίπεδο Διεύθυνσης και οι Διευθύνσεις Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας, Εγκληματολογικών Ερευνών, Υγειονομίας ,

Πληροφορικής , Διαχείρισης Χρηματικού, Διαχείρισης Υλικού και Τεχνικών εφαρμογών.

- Γ) Οι Υπηρεσίες των περιπτώσεων 2) ,3) και 4) της προηγούμενης παραγράφου του άρθρου αυτού έχουν διοικητική αυτοτέλεια και υπάγονται , πλην αυτής της περίπτωσης 4) , στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας . Οι Κεντρικές Υπηρεσίες της περίπτωσης εποπτεύονται και ελέγχονται από τον Επόπτη Αυτοτελών Κεντρικών Υπηρεσιών .
- Δ) Περιφερειακές Υπηρεσίες είναι οι Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις και οι Υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτές. Οι Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις υπάγονται απευθείας στο Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.

7.Άρθρα 11-24 του Διατάγματος

Τέλος, στα επόμενα άρθρα , 11-24 του διατάγματος γίνεται αναφορά της ίδρυσης του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας , της έννοιας ,έδρας και αποστολής αυτού , της διάρθρωσης του Αρχηγού της Ε.Λ.Α.Σ. , του Συμβουλίου Επιτελικού Σχεδιασμού και Διαχείρισης Κρίσεων , των περιφερειακών υπηρεσιών της Αστυνομικής Επιτροπής Νόμου , της άσκησης καθηκόντων προανάκρισης και δημοσίου κατηγορού, της οικονομικής διαχείρισης , των κατηγοριών και κατανομής του προσωπικού , των οργανικών θέσεων του αστυνομικού προσωπικού , της ιεραρχικής κλίμακας των υπαλλήλων , των οργανικών θέσεων του πολιτικού προσωπικού , των συνοριακών φυλάκων και των ειδικών φρουρών και της διοίκησης, καθώς και των βαθμών των διοικούντων.⁵

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1) Ο αστυνομικός ως υποκείμενο δικαίου

Το ποιος είναι ο φορέας ή το υποκείμενο του θεμελιώδους δικαιώματος αυτό μπορεί να το διαπιστώσει κανείς από την συγκριτική ανάγνωση και μελέτη των επιμέρους δικαιωμάτων , όπως αυτά αναφέρονται και διατυπώνονται στις συγκεκριμένες για τα θεμελιώδη δικαιώματα διατάξεις.

Ο αστυνομικός ως υποκείμενο δικαίου απολαμβάνει τα προβλεπόμενα από το Σύνταγμα ατομικά δικαιώματα . Η διαφοροποίησης έναντι των άλλων πόλεων έγκειται στο γεγονός ότι λόγω της ειδικής σχέσης εξουσίασης στην οποία υπόκεινται οι αστυνομικοί , τα δικαιώματά τους περιορίζονται από τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν η υπηρεσία και η φύση των καθηκόντων τους. .

2) Διατάξεις σχετικές με τα θεμελιώδη συνταγματικά δικαιώματα

- A) Το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας και της συμμετοχής στην κοινωνική , οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας (άρθρο 5 παρ. 1^α Σύνταγμα) .
- B) Το δικαίωμα όσων βρίσκονται στην Ελληνική επικράτεια για προστασία της ζωής , της τιμής , της ελευθερίας (αρ. 5 παρ 2 Σύνταγμα) .
- Γ) Το δικαίωμα σεβασμού και προστασίας της αξίας του ανθρώπου(αρ.2 παρ.1 Σύνταγμα) , σε συνδυασμό με την επιφύλαξη του άρθρου 7 παρ. 2 και 3 Σύνταγμα , του θεμελιωδέστερου εξ όλων των δικαιωμάτων , καίτοι δεν υπάρχει ιεράρχηση στα θεμελιώδη δικαιώματα .1
- Δ) Το απαραβίαστο της προσωπικής ελευθερίας και της προσωπικής ασφάλειας και η αντίστοιχη απαγόρευση καταδίωξης σύλληψης και φυλάκισης καθώς και κάθε είδους περιορισμοί χωρίς την τήρηση των διαδικασιών και τη συνδρομή των προϋποθέσεων που προβλέπει ο

- νόμος (αρ.5 παρ 3 σε συνδυασμό με τις ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 6 Σύνταγμα) .
- Ε)** Η αρχή nullum crimen , nula poena sine lege (δεν υπάρχει αδίκημα , δεν υπάρχει ποινή χωρίς να υπάρχει νόμος, που να προϋπάρχει της πράξης , αρ.7 παρ. 1 Σύνταγμα) .
Αντίστοιχη διάταξη για τους φορολογικούς νόμους περιέχεται στο άρθρο 78 παρ. 1 και 2. Σύνταγμα .
- ΣΤ)** Η εγγύηση του νόμιμου δικαστή σε συνδυασμό με τη ρητή απαγόρευση σύστασης δικαστικών επιτροπών και έκτακτων δικαστηρίων (άρ. 8 Σύνταγμα) .
- Ζ)** Το άσυλο της κατοικίας (αρ.9 Σύνταγμα) .
- Η)** Το δικαίωμα του καθενός να αναφέρεται στις δημόσιες αρχές (αρ.10 Σύνταγμα .)
- Θ)** Η θρησκευτική ελευθερία και ελευθερία της λατρείας (αρ.13 παρ. 1 και 2 Σύνταγμα) .2
- Ι)** Το δικαίωμα της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών και η ελευθερία του τύπου(αρ.14 Σύνταγμα) .
- ΙΑ)** Η ελευθερία της τέχνης , της επιστήμης , της έρευνας και της διδασκαλίας (αρ.16 παρ.1 Σύνταγμα) .
- ΙΒ)** Η προστασία της ιδιοκτησίας (αρ. 17 Σύνταγμα) .
- ΙΓ)** Η ελευθερία της επικοινωνίας(αρ.19 Σύνταγμα) .
- ΙΔ)** Το δικαίωμα για παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια(άρθ.10-20 Σύνταγμα) .
- ΙΕ)** Το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση παρεχόμενη εργασία
- ΙΣΤ)** Η συνδικαλιστική ελευθερία (αρ.23 Σύνταγμα) .
- ΙΖ)** Το δικαίωμα του συνέρχεσθαι (αρ.11 , Σύνταγμα)
- ΙΗ)** Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι (αρ. 12 παρ.1 Σύνταγμα)
- ΙΘ)** Το δικαίωμα της απεργίας (αρ.23 Σύνταγμα)

1.Στε (ολομ .) 867/1988 , σελ. 194-196
Στε(ολομ .) 3634/1978 , ΤοΣ 1979 , σελ.113
Στε(ολομ .) 395/1978 , ΤοΣ 1978 , σελ.176
2.Στε 409/1977. ΤοΣ 1977 , σελ 475
Α.Π. 653/1977 Ποιν.Χρ. , σελ. 20

3)Περιορισμός δικαιωμάτων των Αστυνομικών

Δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής ότι και οι αστυνομικοί είναι φορείς συνταγματικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Οι τιθέμενοι βέβαια για το αστυνομικό προσωπικό περιορισμοί, που απορρέουν από το ειδικό λειτουργικό τους καθεστώς (αρ. 23,παρ. 2 εδαφ. 2 Σύνταγμα, απαγόρευση απεργίας, άρθρο 29 παρ 3 Σύνταγμα, απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής εκδήλωσης υπέρ πολιτικών κομμάτων κλπ.) πρέπει να δικαιολογούνται από τη φύση του λειτουργήματος, που επιτελούν να εξυπηρετούν την ίδια την αποστολή της αστυνομίας, να μη κατηγοριοποιούν και κάνουν διακρίσεις ανάμεσα στους χειρισμούς – φορείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (όπως π.χ. οι μη αξιωματικοί της αστυνομίας έχουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στους Ο.Τ.Α., πράγμα που απαγορεύεται για τους αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ κλπ.) και πρωτίστως να μην αναιρούν στην ουσία τα συνταγματικά δικαιώματα και την έκταση εφαρμογής τους.

4)Περιορισμοί ανθρωπίνων δικαιωμάτων « εν τοις πράγμασι»

Πέρα όμως από τους θεσμικά καθιερωμένους περιορισμούς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που προβλέπονται απ' ευθείας από το Σύνταγμα, υπάρχουν περιπτώσεις περιορισμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων « εν τοις πράγμασι» για τους αστυνομικούς και κυρίως στον τομέα των κοινωνικών δικαιωμάτων, τις εργασιακές σχέσεις κλπ. Έτσι, π.χ. κατά παράβαση των διατάξεων του Εργατικού Δικαίου, δεν αμείβονται οι αστυνομικοί για την νυχτερινή εργασία ή δεν αμείβονται υπερωρίες των αστυνομικών, υπάρχει υποχρέωση συνεχούς επαφής του Δ/τη ή του αναπληρωτή Δ/τη της υπηρεσίας με την υπηρεσία του καθ' όλο το 24ωρο, χωρίς να υπάρχει ανάλογη αποζημίωση για αυτό, η οποιαδήποτε άδεια απουσίας από τον εργασιακό χώρο και για σοβαρούς ακόμα προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους, απολύτως δεδικαιολογημένους, τυγχάνει της έγκρισης του προϊστάμενου της υπηρεσίας και είναι στη διακριτική ευχέρεια αυτού, σταθμίζοντας τις ανάγκες και ο όποιος περιορισμός τεθεί σε σχέση με το ιδίομορφο λειτουργικό καθεστώς του αστυνομικού, αλλά όμως σε κάποιες περιπτώσεις η διακριτική αυτή ευχέρεια λειτουργεί σε βάρος του φορέα του δικαιώματος και κρίνεται ως καταχρηστική, από τον όποιο προϊστάμενο, που επικαλείται το υπηρεσιακό καθήκον.

Πάντως, όπως και να έχει κατάσταση ο αστυνομικός πρέπει να είναι ασφαλής και να απολαμβάνει και ο ίδιος των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εγγυημένων από το Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις. Είναι γεγονός, λοιπόν ότι η κατοχύρωση των δικαιωμάτων του αστυνομικού εγγυάται ευθέως και την κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών.

5.Νομικό Πλαίσιο

Το νομικό πλαίσιο , που καθορίζει και ρυθμίζει την οργάνωση και τη λειτουργία της ελληνικής αστυνομίας , την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών αυτής , την εκπαίδευση και τα επιμέρους θέματα που αφορούν το προσωπικό , την ιεραρχία , τις κρίσεις και προαγωγές των αξιωματικών , το πειθαρχικό δίκαιο των αστυνομικών , τη σύσταση και αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλα κάτωθι νομοθετήματα .

1. Ν.1481/84 « Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης»
2. Π.Δ. 582/84 « Σύσταση , Οργάνωση και Λειτουργία των Κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών του Υ.Δ. Τάξης»
3. Π.Δ. 584/85 « Υγειονομική Υπηρεσία της Ελλ.Αστ. «
4. Π.Δ. 585/85 « Κανονισμός Εκπαίδευσης Προσωπικού Υ.Δ.Τάξης»
5. Π.Δ. 24/97 « Ιεραρχία – Καταστάσεις και εξέλιξη των Αξ/κων της Ελλην. Αστυν «
6. Π.Δ. 69/97 « Τοποθετήσεις , Μεταθέσεις , Αποσπάσεις και λοιπές μετακινήσεις του Αστ. Προσωπικού.»
7. Π.Δ. 15/86 « Αξιολόγηση Προσόντων και Ατομικά Βιβλιάρια Αστυνομικού Προσωπικού»
8. Π.Δ. 27/86 « Άδειες προσωπικού Ελληνικής Αστυνομίας»
9. Π.Δ. 29/86 « Χρόνος Εργασίας Προσωπικού Ελλ. Αστ.»
- 10.Π.Δ. 22/96 « Πειθαρχικό Δίκαιο Αστ. Προσωπικού»
- 11.Ν. 1599/86(αρ. 7-17) « Σχέσεις κράτους – πολίτη , καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις
- 12.Π.Δ. 260/95 « Αναδιάρθρωση Αστ Τμημάτων Γ.Α.Δ. Αττικής .
- 13.Π.Δ. 75/ 87 « Αλληλογραφία και συναφή θέματα του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως»
- 14.Π.Δ. 95/ 1987 « Αναδιάρθρωση , Σύσταση , Οργάνωση και Λειτουργία Υπηρεσιών της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής και άλλες Διατάξεις.»
- 15.Π.Δ. 97/ 1995 « Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία πρότυπων Αστυνομικών Τμημάτων και άλλες διατάξεις .»
- 16.Π.Δ. 334/1995 « Αναδιάρθρωση των Αστυνομικών Διευθύνσεων Αθηνών – Πειραιά και Δυτικής Αττικής»
- 17.Π.Δ. 378/1995 « Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Ασφαλείας Αττικής»
- 18.Π.Δ. 496 / 1987 « Προέλευση , προσόντα , κατάταξη , μονιμοποίηση, ειδική εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και

- υποχρεωτική υπηρεσία του Αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης .»
- 19.Π.Δ. 161/1988 « Αναδιάρθρωση , σύσταση , οργάνωση και λειτουργία περιφερειακών υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες Διατάξεις»
 - 20.Π.Δ. 392/1995 « Αναδιάρθρωση διεύθυνσης Αστυνομίας Θεσσαλονίκης»
 - 21.Π.Δ. 508/1989 « Σύσταση, οργάνωση και λειτουργία Κεντρικών και Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουριστικής Αστυνομίας του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης»
 - 22.Π.Δ. 538/1989 « Υποχρεώσεις και δικαιώματα Αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης»
 - 23.Π.Δ. 142 / 1991 « Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείο Δημοσίας Τάξης και θέματα οργάνωσης Υπηρεσιών»
 - 24.Ν.Δ. 343/1969 « Περί βαθμού και καταστάσεως εν γένει των Αξιωματικών των Σωμάτων Ασφαλείας»
 - 25.Ν.Δ. 935/1971 « Περί καταστάσεως εν γένει των οπλιτών Χωροφυλακής και των κατώτερω οργάνων της Αστυνομίας πόλεων και του Πυροσβεστικού Σώματος ως προς ορισμένες διατάξεις»
 - 26.Ν. 2226/1994 «Εισαγωγή –Εκπαίδευση και Μετεκπαίδευση στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας και στο τμήμα Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας και άλλες Διατάξεις»
 - 27.Π.Δ. 4/ 1994 « Εισαγωγή στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων με το σύστημα των Γενικών Διατάξεων»
 - 28.Π.Δ. 209/ 1995 « Προϋποθέσεις – δικαιολογητικά-εξεταζόμενα μαθήματα και διαδικασία προαγωγικών εξετάσεων για την κάλυψη κενών οργανικών θέσεων Αρχιφυλάκων γενικών καθηκόντων»
 - 29.Υπ'αριθ 6500/1/5 από 19-10-94Υπουρ.Αποφ.« Καθορισμός Δεσμών κλπ.»
 - 30.Υπ'αριθ 6500/2/6-δ από 24-8-95 Υπουρ.Αποφ. « Βασική Στρατιωτική Εκπαίδευση Κατατασσομένων στις Αστυνομικές Σχολές»
 - 31.Π.Δ. 319/1995 « Οργανισμός Σχολής Αξιωματικών Ελληνικής Αστυνομίας»
 - 32.Π.Δ. 352/1995 « Οργανισμός Σχολής Αστυφυλάκων»
 - 33.Π.Δ. 190/1996 « Οργανισμός Σχολής Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Ελλ. Αστ. Και συναφή θέματα»

- 34.Π.Δ 2800 / 29 -2 -2000 « Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών
Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως , Σύσταση Αρχηγείου Ελλ.
Αστ. Και άλλες Διατάξεις.**
- 35.Π.Δ 2800/29-2-2000 ``Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών
Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως , σ'θσταση αρχηγείου
Ελληνικής Αστυνομίας & άλλες διατάξεις ``.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η Αστυνομία εμφανίζεται και διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο όσον αφορά τον περιορισμό της άσκησης του δικαιώματος της προσωπικής ελευθερίας των ατόμων , σε όλες τις πλευρές και τις διαστάσεις του.

1. Αρμοδιότητες

Από τους νόμους του κράτους και τους κανονισμούς λειτουργίας της , της παρέχονται ιδιαίτερα σημαντικές αρμοδιότητες στα πλαίσια και των τριών λειτουργιών πάνω στις οποίες στηρίζεται το Ελληνικό κράτος Δικαίου.

Συγκεκριμένα :

A) Στο Νομοθετικό επίπεδο .

Στο νομοθετικό επίπεδο- αν και θα ήταν αδόκιμο να χαρακτηριστεί η Αστυνομία όργανο της νομοθετικής εξουσίας – σύμφωνα με το νόμο 1481/1984 (Οργανισμός Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως) ανάμεσα στις ειδικές αρμοδιότητες που προβλέπει το άρθρο 12 είναι και αυτές των παρ. 3,4 και 5 που αφορούν την έκδοση αστυνομικών διατάξεων κανονιστικού περιεχομένου. Αυτές αποτελούν αναμφίβολα αξιόλογη πηγή περιορισμών της προσωπικής ελευθερίας – συγκεκριμένα της ελευθερίας κινήσεως και εγκαταστάσεως – και ρυθμίζουν θέματα δημοσίας τάξεως και ασφάλειας. Είναι δυνατό να εκδίδονται από τον Αρχηγό της Ελλ. Αστ. Και να έχουν ισχύ σε ολόκληρη την επικράτεια ή από τους διευθυντές των αστυνομικών διευθύνσεων των νόμων της χώρας και να ισχύουν για όλο τον Νομό ή τμήμα του.

B) Στο Δικαστικό επίπεδο

Στο δικαστικό επίπεδο, σύμφωνα πάντα με τις αρμοδιότητες που της έχουν ανατεθεί από τους νόμους του κράτους , η Αστυνομία συνδράμει

πολύ σημαντικά τα όργανα της δικαστικής λειτουργίας στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Αυτό είναι προφανές από πλήθος διατάξεων , κυρίως του κώδικα ποινικής δικονομίας , που της δίνει σημαντική δικαιοδοσία στον τομέα της προσωπικής ασφάλειας.

Έτσι στο άρθρο 27 Κ.Π.Δ. και το άρθρο 13 παρ.3 του ν. 1481/1984 προβλέπεται ότι στα πταισματοδικεία καθήκοντα δημοσίου κατηγορού είναι δυνατό να ανατεθούν σε Αξιωματικό της Ελλην. Αστ. Ακόμη , οι (αστυνομικοί) ανακριτικοί υπάλληλοι (αρ. 33 Κ.Π.Δ.) διενεργούν προανάκριση και προβαίνουν σε ανακριτικές πράξεις (Αρ. 243 παρ.1 και 251 του Κ.Π.Δ) , ακόμα και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα στην περίπτωση του Αυτοφώρου Εγκλήματος . Έχουν επίσης την υποχρέωση στην περίπτωση αυτή να συλλάβουν τον δράστη (αρ.6 παρ.1 Συντάγματος και 275 Κ.Π.Δ) δηλαδή να του στερήσουν την προσωπική ελευθερία

Γ) Στο Εκτελεστικό επίπεδο

Στο Εκτελεστικό επίπεδο δηλαδή της διοίκησης , η Αστυνομία ως αναπόσπαστο τμήμα της , είναι όργανο επιβολής της κρατικής βούλησης, έχει πολυπληθείς αρμοδιότητες που εμφανίζονται σε όλους τους τομείς δραστηριότητας των ατόμων. Στα πλαίσια της προστασίας της δημόσιας τάξης , ασφάλειας και υγείας των πολιτών έχει τη δυνατότητα να ενεργεί επεμβάσεις που συνεπάγονται ευθέως και αμέσως περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας των ατόμων.

Οι αρμοδιότητές της είναι πάρα πολλές . Ενδεικτικά όμως μπορούμε να αναφέρουμε τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της χώρας , όσον αφορά την ελευθερία εισόδου και εξόδου σε αυτή , τις ρυθμίσεις της κυκλοφορίας των οχημάτων από τους τροχονόμους και της υποχρέωσης των πολιτών να συμμορφωθούν σε αυτά , όσον αφορά την ελευθερία κυκλοφορίας , την απομόνωση ατόμων για λόγους δημόσιας υγείας ή τον εγκλεισμό σε ψυχιατρείο των ψυχασθενών για λόγους δημόσιας ασφάλειας .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Η άσκηση της αστυνομικής αρμοδιότητας, με όλες τις μορφές που ήδη αναπτύχθηκαν δεν είναι ανεξέλεγκτη αλλά διέπεται από κάποιες αρχές που εγγυώνται την προστασία της προσωπικής ελευθερίας των πολιτών .

1.Η αρχή της Νομιμότητας

Τα όργανα της αστυνομίας δεν επιτρέπεται να ενεργούν για την εκπλήρωση σκοπών διαφορετικών από εκείνους που ορίζουν οι νόμοι. Η αρχή της σκοπιμότητας δεν έχει θέση στην άσκηση της αστυνομικής εξουσίας , δεν ισχύει δηλαδή σε ένα κράτος δικαίου το δόγμα « ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» και κατά συνέπεια η μόνη εγγύηση είναι η υπαγωγή της αστυνομικής εξουσίας υπό του νόμου.

Αυτό είναι ολοφάνερο εξάλλου στο άρ. 5 παρ. 3 του Συντάγματος , που επιτρέπει τη στέρηση ή τον περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας των ατόμων μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος. Διαφορετικά θα γινόταν αντικείμενο ασυδοσίας των αστυνομικών οργάνων, για την επίτευξη οποιουδήποτε σκοπού ξένου προς την δικαιοσύνη και θα οδηγούσε σε εγκαθίδρυση αστυνομικού κράτους.

Τα όργανα της ΕΛ.ΑΣ. ως δημόσιοι υπάλληλοι είναι «ειδικοί πολίτες»¹ και ως τέτοιοι υπέχουν την υποχρέωση της «ειδικής νομιμοφροσύνης» , παράλληλα με την υποχρέωση γενικής νομιμοφροσύνης όλων των πολιτών. Το Σύνταγμα ορίζει σε σχετική διάταξη **2** ότι ο ι «δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του κράτους και υπηρετούν το λαό , οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και υπηρετούν την πατρίδα» .Εξάλλου συνιστά « πειθαρχικό παράπτωμα η έλλειψη πίστης, σεβασμού και αφοσίωσης στο Σύνταγμα, τους νόμους και το Δημοκρατικό πολίτευμα και η κάθε ενέργεια που στρέφεται άμεσα ή έμμεσα στην υπονόμευση της έννομης τάξης.³

1. Τάχος Αναστάσιος , δίκαιο της Δημόσιας Ταξης , Ο.Π , σελ.175

2. Άρθρο παρ 1^α Συντάγματος

3. Άρθρο 3 , 1 και 2 π.δ. 96/1986.

2.Η αρχή της αναγκαιότητας

Σύμφωνα με αυτή, η προσβολή της προσωπικής ελευθερίας ενός ατόμου πρέπει να επέρχεται μόνο όταν συντρέχει γεγονός διατάραξης της δημόσιας τάξης και για όσο χρόνο υφίσταται ή επιβάλλει αυτό. Η κρατική παρέμβαση δικαιολογείται εδώ μόνο σε όση έκταση απαιτείται για τη θεραπεία της έννομης τάξης.

Έτσι η αρχή της αναγκαιότητας της παρέμβασης των αστυνομικών οργάνων αναφέρεται αφενός στη συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων περιορισμού της ελευθερίας και στη διάρκεια της επέμβασης υπό τη έννοια ότι μπορεί να ασκηθεί μόνο για όσο χρόνο συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές.

3.Η αρχή της Αναλογικότητας

A) Έννοια και αναγκαιότητα της αρχής

Η αρχή της αναλογικότητας¹ λειτουργεί ως βασικό όριο στη δράση της Ελλ. Αστ. Η οποία αποτελεί τον πλέον αντιπροσωπευτικό φορέα άσκησης αστυνομικής εξουσίας. Πρόκειται για την αρχή που διαμορφώνει το κατάλληλο υπόβαθρο της αστυνόμευσης και θέτει ποιοτικούς και ποσοτικούς περιορισμούς στη χρήση των αστυνομικών μέτρων που λαμβάνονται για την πραγμάτωση αυτής. Οι αστυνομική εξουσία δεν μπορεί να ασκείται απεριόριστα. Η δημόσια τάξη συνιστά υπό πολίτευμα δημοκρατίας, επαλήθευση της αρχής της νομιμότητας και επιζητείται για να υλοποιηθούν οι σκοποί του Συντάγματος και των νόμων που συνάδουν με αυτό.

« Τα υλικά Αστυνομικά μέτρα είναι νόμιμα και όχι παράνομα – αποτελούντα δηλαδή αυθαίρετες εκδηλώσεις βίας - οσάκις λαμβάνονται μόνο όταν , όπως και όσα ορίζει ο νόμος.»²

Η χρήση υλικής αστυνομικής βίας πρέπει να διέπεται από τις αρχές της αναλογικότητας και της επιείκειας και δεν αρκεί απλώς να προβλέπεται νομοθετικά.

1. Στε 4667/1988

Στε 811/1977

Στε 1341/1982

2. Ταάχος Α. Δίκαιο της Δημόσιας τάξεως σελ.107 -109

B) Είδη Αστυνομικής Βίας

Η λήψη αστυνομικών υλικών μέτρων αποκαλύπτει τον «σκληρό πυρήνα» του δικαίου, τον καταναγκασμό¹. Η βία μπορεί να ασκηθεί είτε ως σωματική είτε ως ψυχολογική.

Σωματική βία συνιστά η περιαγωγή άλλου σε κατάσταση αναισθησίας ή ανικανότητας για αντίσταση με υπνωτικά ή άλλα ανάλογα μέσα. Η σωματική βία κατά το άρθρο 13 παρ.δ Π.Κ. μπορεί να ασκείται όχι μόνο άμεσα κατά του προσώπου αλλά και έμμεσα ωσάν κατευθύνεται κατά οργάνων που υποβοηθούν την λειτουργία του σώματος. Μπορεί ακόμα να πραγματοποιηθεί και με παράλειψη (μη παροχή τροφής ή ύδατος) που έχει ως συνέπεια τον εξαναγκασμό του προσώπου. Η σωματική βία μπορεί να είναι απόλυτη ή εξαναγκάζουσα. Στον τελευταίο αυτό όρο υπάγεται τόσο η ψυχοσωματική όσο και καθαρά ψυχολογική βία. Η σωματική βία μπορεί να ασκηθεί ων ανόργανη πχ. διάλυση δημόσια συνάθροισης από όργανο της ΕΛ.ΑΣ με βίαιη απόθεση του πλήθους², είτε ως ενόργανη δηλαδή με τη χρήση μηχανικών μέσων πχ. η βίαιη διάλυση παράνομης συνάθροισης με χρήση δακρυγόνων αερίων. Η ενόργανη βία αποτελεί τη βαρύτερη μορφή βίας.³

4. Η αρχή της ισορροπίας

Η προστασία ενός ατομικού δικαιώματος είναι πάντα σχετική με την ευημερία του κοινωνικού συνόλου. Δεν μπορεί να εννοηθεί το άτομο ξεκομμένο από την κοινωνία. Η αστυνομική εξουσία συνιστά πολλές φορές περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας. Ακριβώς για να γίνει εφικτή, όσον είναι δυνατόν η ισόρροπη απόλαυση ελευθερίας από τα άλλα άτομα μέσα στην κοινωνία.

-
1. Μανέση Α. Συνταγματικό δίκαιο Ι 1980 σελ. 25
 2. Άρθρα 11 παρ.2 και 7 Ν.Δ. 794/1971 "περί δημοσίων συναθροίσεων".
 3. Βλ. αναλυτικά Παπαϊωάννου Ζ. <<Αστυνομία κ' λοιποί φορείς άσκησης αστυνόμευσης >> βασική νομοθεσία, τόμος Α' σελ. 699

5.Η αρχή της ισότητας.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο κατά συνέπεια και ενώπιον των οργάνων που εφαρμόζουν το νόμο. Δεν επιτρέπονται για παράδειγμα οι Αστυνομικές Διατάξεις που εκδίδει ο Διευθυντής μιας Αστυνομικής Διεύθυνσης για να ισχύσουν σε περιορισμένη περιοχή να συνεπάγονται ευμενή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων μόνο ατόμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Οι παραβάσεις που διαπράττουν Αστυνομικοί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, στο ζήτημα της προσωπικής ελευθερίας των ατόμων, προβλέπονται καταρχήν από το ίδιο το Σύνταγμα αλλά και άλλους νόμους του κράτους. Αφορούν είτε την έλλειψη της απαιτούμενης μέριμνας, που οφείλουν για την προστασία των πολιτών από παράνομες στερήσεις της ελευθερίας τους –προερχόμενες από κρατικά όργανα ή ιδιώτες –είτε την υπέρβαση των περιορισμών που θέτουν οι νόμοι για τη στέρηση της ελευθερίας των ατόμων, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

A) Έλλειψη απαιτούμενης μέριμνας

Σε αυτή την περίπτωση παραβιάζουν τις ήδη αναφερόμενες διατάξεις του Συντάγματος και είναι δυνατό να ελεγχθούν πειθαρχικά σύμφωνα με το Π.Δ. 22/1996 (« Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικών»)

B) Υπέρβαση περιορισμών

Σε αυτή την περίπτωση οι αστυνομικοί που προβαίνουν σε παράνομες συλλήψεις ή άλλους περιορισμούς της ελευθερίας των πολιτών έχουν τετραπλή ευθύνη.

1. Ποινική Ευθύνη

Όπως επιτάσσει το ίδιο το Σύνταγμα στο αρ. 6 παρ. 3, αλλά και ειδικότερα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 326 Π.Κ., για κατακράτηση παρά το Σύνταγμα ή 325 Π.Κ. για παράνομη κατακράτηση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η διαταγή που αφορά παράνομη κατακράτηση δεν αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης.

2. Αστική Ευθύνη

Επίσης σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο του Συντ/τος υποχρεούνται να αποζημιώσουν τον παθόντα για την ανόρθωση της ζημίας που υπέστη και το αδίκημα επειδή τον απασχόλησαν πχ. στην περίπτωση της σύλληψης , από την εργασία του.

3. Πειθαρχική Ευθύνη

Με ιδιαίτερη σοβαρή ποινή μάλιστα , σύμφωνα με το αρ. 9 του Π.Δ. 22/96 για την παράβαση των σχετικών άρθρων που συνιστά σοβαρό ποινικό αδίκημα, ενδεχομένως και για παράβαση καθήκοντος.

4. « Υποχρεωτική » Ευθύνη

Υποχρεούνται τέλος κατά το άρθρο αυτό του Συντάγματος σε χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης , διότι η στέρηση της ελευθερίας μειώνει ηθικά εκείνον που έχει συλληφθεί .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Βασικά συμπεράσματα

Ο 21^{ος} αιώνας χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις. Από τη μία υπάρχει το « άνοιγμα » της δημοκρατίας με αφθονία αγαθών , διευκολύνσεων και πολυπολιτισμικών αγαθών και υπηρεσιών από την άλλη αύξηση της εγκληματικότητας , μεταβολή των ηθών , των παραδόσεων της ιστορίας, της απώλειας του μέτρου και της απουσίας προτύπων αλλά και της ίδιας της αρετής , της αγάπης δηλαδή και σεβασμού προς τον άνθρωπο.

Στην εποχή μας η Αστυνομική εξουσία εξαπλώνεται με γοργούς ρυθμούς και χαρακτηρίζεται από την έντονη επέμβασή της στη κοινωνική , οικονομική και πολιτιστική ζωή των προσώπων και ιδιαίτερα στην ελευθερία και περιουσία τους

Ορισμένες δραστηριότητες των Αστυνομικών οργάνων μνημονεύονται στο Σύνταγμα και μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η παραβίαση του ασύλου , της κατοικίας , η λήψη ατομικών διοικητικών μέτρων που αφορούν την προσωπική διαμονή των υπόπτων , η ενέργεια συλλήψεων χωρίς δικαστικό ένταλμα και ο περιορισμός του δικαιώματος του συνέρχεσθαι .

Ο ρόλος της Αστυνομίας επικαιρώνεται στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Για αυτό θα πρέπει να δρα σύμφωνα με την αρχή της νομιμότητας που χαρακτηρίζει το κράτος δικαίου . Διαφορετικά θα μιλάμε πλέον για ένα αστυνομικό κράτος στο οποίο η κρατική σκοπιμότητα θα κατευθύνει πλέον τις ενέργειες των οργάνων του.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Αστυνομία αποτελεί ένα μηχανισμό και μία μορφή οργάνωσης η οποία παρουσιάζεται παράλληλα με τη γένεση του σύγχρονου κράτους. Από την αρχαία Αθήνα η αστυνομία αποτελεί ένα θεσμό κοινωνικού ελέγχου και συνδέεται με την ανάγκη της κρατικής εξουσίας να εξασφαλίζει την πειθαρχία των πολιτών σε συγκεκριμένους κανόνες που η ίδια διαμορφώνει.

Σύμφωνα με το αρ.3 του νόμου 1481/1984 η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα και λειτουργεί με τους δικούς της οργανικούς νόμους. Κάθε Αστυνομικός απολαμβάνει δικαιώματα ως υποκείμενο δικαίου και υπόκειται σε υποχρεώσεις. Τελεί όμως σε ειδική κυριαρχική σχέση με το κράτος και υφίσταται για αυτό κάποιους περιορισμούς ως προς ορισμένα δικαιώματα. Η αρχή της Αναλογικότητας και της νομιμότητας λειτουργεί ως βασική κατεύθυνση, κύρια δέσμευση και βασικό όριο στη δράση της Ελλ.Αστ.

SUMMARY

Police and constitution

The police constitutes a Machinery and a kind of a Union which is established at the same time as the foundation the modern state takes place.

Since the first democratic system of government was established in Athens and until nowadays the police constitutes an institution of social control and is connected with the need of state authority to ensure te citizens discipline to certain rules that it saves itself.

According to the third article of the 1481/1984 law, the Hellenic police constitutes a particular armed force and works with its organics laws. Each policeman enjoys rights and is liable to obligations as a law subject. A policeman is under a special sovereign relation with the government and for this reason undergoes some restrictions as for as some of his right are concerned.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

- Τα δικ/μα για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και φιασεβασμό της ανθρώπινης αξίας

ΣτΕ. (Ολομ.) 867/1988

ΣτΕ. (Ολομ.) 3634/1978. Το Σ 1979

ΣτΕ. (Ολομ.) 395 /1978. Το Σ 1978

- Το δικ/μα της θρησκευτικής ελευθερίας

ΣτΕ. 409/1977. το Σ 1977

Α.Π. 653 / 1977 . Ποιν. Χρ.

- Το δικ/μα του αναφέρεται και της δικαστικής προστασίας

Α.Π 1109/1985(τμ. ΣΤ´) Το 1986

- Το Συνδικαλιστικό Δικ/μα

Α.Π. (Τμ. Α΄) 700/ 1983 , ΕΕΝ 1984

- Αρχή της αναλογικότητας

ΣτΕ. 4667/1988

ΣτΕ. 811/1977

ΣτΕ. 1341/1982

ΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΣτΕ 343 / 1943

Την αρχή της Αναλογικότητας δέχθηκε το ΣτΕ ήδη προ 60 ετών όταν με την απόφαση 343/1943 αποφάνθηκε ότι τα αστυνομικά όργανα δεν μπορούν να ασκήσουν βίαια μέτρα κατά των πολιτών παρά μόνο κατ'εξάιρεση και μόνο όπου ο νόμος επιτρέπει και η αντίσταση κακοποιού ή άλλος κίνδυνος καθιστούν ταύτα απολύτως αναγκαία. Επομένως κατά την νομολογία που έκτοτε τηρεί σταθερή στάση, τα δικαιώματα του ανθρώπου δεν επιτρέπεται να περιορίζονται από τα αστυνομικά όργανα περισσότερο από όσο είναι αναγκαίο για να προστατευθούν είτε τα δικαιώματα των άλλων είτε όψεις του δημοσίου συμφέροντος που κατοχυρώνονται συνταγματικά και η διαφύλαξή τους εντάσσεται στην αποστολή της ΕΛΛ.ΑΣ.

Εισαγωγή γυναικών στη Σχολή Αστυφυλάκων

Η γυναίκα απαραίτητα για τη δημιουργία και ανάπτυξη της ζωής σε τούτο τον πλανήτη, δεν είχε πάντα τη θέση και εκτίμηση που της άρμοζε. Πέρασαν πολλά χρόνια , αιώνες ίσως για να αναγνωριστεί η πολύτιμη προσφορά της και να καταξιωθεί , όχι μόνο μέσα στη οικογένεια αλλά και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και να ανοίξει δειλά δειλά τα φτερά της στην αγορά εργασίας

Προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσει υπεύθυνα και αποτελεσματικά , τόσο ο άνδρας όσο και η γυναίκα αστυνομικός . Έτσι λοιπόν καθιερώθηκε παγκοσμίως ο γυναικείος αστυνομικός θεσμός , το έργο του οποίου αποδείχθηκε σημαντικό σε όλους τους τομείς.

Νομολογία του ΣτΕ. Που αφορά την εισαγωγή γυναικών στη σχολή Αστυφυλάκων της ΕΛΛ.ΑΣ βάση του άρθρου 1 του νόμου 2225/ 1994 προβλέπει ότι με υπουργική απόφαση καθορίζεται κατά έτος το ποσοστό των εισαγομένων στη σχολή Αστυφυλάκων και Αξιωματικών της ΕΛΛ.ΑΣ γυναικών, το οποίο δε μπορεί να υπερβαίνει το 20% για τη Σχολή Αστυφυλάκων και το 15% για τη σχολή Αξιωματικών.

Η γυναίκα μητέρα , εργαζόμενη κάτω από τις ολοένα αυξανόμενες σύγχρονες ανάγκες, αναλαμβάνει όλο και περισσότερα καθήκοντα και αναγκάζεται να κάνει επιλογές που να συνδυάζουν το σύνολο των ευθυνών της.

Η συμβολή της γυναίκας Αστυνομικού είναι αξιόλογη και η χρησιμοποίησή της σε όλους τους τομείς κρίνεται απαραίτητη.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. ΔΑΝΟΥΣΗΣ Κ. _ΚΑΡΑΒΙΤΗΣ Γ. : «Ιστορία της Ελληνικής Αστυνομίας», Αθήνα 1997. Έκδοση ΥΔΤ/ΚΔΥ/3 Τμήματος Δημ. Σχέσεων.
2. ΔΕΡΒΕΝΑ Α. , Σύνταγμα της Ελλάδος.
3. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Ανδρέας, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, τόμοι Ι, ΙΙ και ΙΙΙ, Θ' Έκδοση, Αθήνα 2001.
4. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘ. Νέδα, Η κομματική Δραστηριότητα των Δημοσίων Υπαλλήλων (συμβολή στην ερμηνεία του άρθρου 29 παρ. 3 του Συντάγματος του 1975/86 και του σετικού Νομοθετικού Πλαισίου) Έκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθληνα-Κομοτηνή 1990.
5. ΚΑΡΡΑΣ ΑΡΓ., Μθήματα του ποινικού διοικονομικού Δικαίου, β' τεύχος 3η έκδοση 1990/
6. ΚΑΡΡΑΣ ΑΡΓ., Το απαραβίαστο της προσωπικής ελευθερίας και η επιτετραμένη προσβολή αυτής. Συμβολή εις την ερμηνείαν των άρθρων 5 παρ. 3 και 6 του Συντάγματος και των αντιστοίχων διοικονομικών διατάξεων, ΕΕΝ 1976/
7. ΚΟΚΚΟΡΗΣ Αποστολος : «Οργανισμός ΥΔΤ και Κοινοισμοί Ελληνικής Αστυνομίας», Έκδοση Γ', Αθήνα 1994-ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛ.ΑΣ.
8. ΜΑΝΕΣΗΣ Αριστοβ. : «Συνταγματικά Δικαιώματα» (α' ατομικές ελευθερίες), Έκδοση Δ'- Θεσσαλονίκη 1982, Έκδοση Οίκου ΣΑΚΚΟΥΛΑ.
9. ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΒΑΡΒΙΤΙΩΤΗ ΑΙΚ: «Η Διεθνής προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»- Αθήνα-Κομοτηνη 1986, Έκδ. Αντ. ΣΑΚΚΟΥΛΑ.
10. Νομος 2800/2000 και Εισηγητική έκθεση αυτού : «Περί Αναδιάρθρωσης Υπηρεσιών Υ.Δ.Τ., σύστασης Αρχηγείου ΕΛ.ΑΣ. και άλλων διατάξεων.»
11. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ Ζωή. Η αρχή της αναλογικότητας κατά την άσκηση της αστυνομικής εξουσίας. Εκδόσεις Αντων. Ν. Σακκούλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.
12. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ: ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ (τεύχος Δεκεμβρίου 1998): «Το Σύνταγμα και τα Ανθρώπινα δικαιώματα στην Εκπαίδευση των Αστυνομικών», άρθρο Αστυν. Δ/ντου Δημ. ΚΑΛΑΤΖΗ, σελ. 752-753. Εκδόσεις ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ ΕΛ.ΑΣ.
13. Προεδρικό Διάταγμα 14/2001: Οργάνωση υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας.
14. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ ΑΘ. Ευαγγέλος. Η Ελληνική Αστυνομία (κατά την περίοδο της μεταπολίτευσης). Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2001.
15. ΤΑΧΟΣ Αναστάσιος: «Δίκαιο της Δημοσίας Τάξης», Τεύχος 3ο, Θεσσαλονίκη 1990, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ.
16. ΤΣΑΤΣΟΣ Δημήτρης: « Συνταγματικό Δίκαιο» Τόμος Γ' (Θεμελιώδη Δικαιώματα). Γενικό Μέρος, Αθήνα-Κομοτηνή 1988. Εκδ. Αντώνη ΣΑΚΚΟΥΛΑ.